

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱՆ

Հունիս, 24 հոկտ.

Արմանեանքն թէ չըլլալով ասքերէն-
սի խիթամիկէղլը օլուր օլմադ, Բրու-
սիա տէվլէթինին, Ըղվէթէրէ վէ Պէշ-
ճիգանա պիր թահրիրաթ կէօնտէրիպ,
մէղլիւր տէվլէթլէրին, քէնտի պիրթա-
րափլըզլարընը մուհաֆազանա միւզ-
թէտիր օլապիլէճէթլէրին թահգիգ
խաէճէկինի Տէյլթիթէկրաֆ եաղը-
եօր :

Հունիս, 24 հոկտ.

Բէշմի զաղէթա, Պըրիսէլ զօնֆէ-
րանսնա տայիր Լօրա Տէրպինին մու-
հարէրաթընը նէշը կլէթի : Իյ պու-
մուհարէրաթտա օրտը միւմայիլէյհ,
իմզալանմըլ օլան մազպաթալարըն հիւ-
հիւմէթ թարաֆընտան թաստիգ օլու-
նուպ օլունմամապ հուգուգուսու
տէվլէթէ թէրը կլէթիլ տիր :

Ինկիլթէրա պանգապընտան 46 պին
ինկիլթէրա պարալըն :

ՅԵՐԱՆԱՍ

Բարիս, 25 հոկտ.

Բըրէնա Պիդմարգըն, պիր նօթա ի-
լէ, Խաբանա տէվլէթինին Ֆրանսա
տէվլէթինէ վերտիլի նօթանը թասա-
հուպ իտէճէյինէ տայիր թայմի զաղէ-
թապընը վերտիլի հապաթիս սահիհ
կէօրինմէլ, զիրա, Մատրիտէրի
Ֆրանսա տէֆիրինին պու պապտէ վիր-
տիլի կլէթիլ մէմուն օլաճադ սու-
րէթտէ տիր :

Բարիս, 26 հոկտ.

Խարիճիէ նաղըրը տիր Տէրադ,
տիրա տալաթ Պօրտօտա վիրիլէն զի-
եաֆէթտէ պիր նութգ իրաւ իտիպ,
մէղլիւր նութգուստա «սուլէ ու սա-
լա», լիեադաթ ու մէնաֆիրիդէ մու-
վաֆըզ պիր էսաւ իւղէրինէ պլինա օ-
լունմալը տըր . . . պու կլէթին կլէն
մէրիլի իճրա օլան ահանամէլէրին
նօթաթար նօթաթար իճրաթ, Ֆրան-
սանըն վէ Լօրաթտա սուլէ ու սալա-
հըն մուհաֆըրը տըր» տէտի :

ԵՆՈՒՄՆԻՍԹԱՆ

Աթինա, 24 հոկտ.

Միլլէթ մէճլիսի աղալարը, հէնուզ
մէպուսանըն թաստիգինէ տայիր օլան
բարօրթլարը թաղ տիմ կլէթիլիլէր :
Պահըր Սէֆիա Ֆրանսա ֆիլօսօֆի-
րէտաւ պէթլէմէթտէտիր :

ԲԱՐԱ

Բօմա, 25 հոկտ.

Բարա հաղըթլէրի, վէրտիլի փիւ-
դոպուսուսու գաղալ կլէթիլի սըրաւա
Ֆրանսա հաղըթլէրա ընթ չօդ մէտհ
ու սիթալիլ կլէթիլ :

ԹՈՒՆՈՒՉ

Թունուզ, 24 հոկտ.

Օսմանլը ֆըրզաթլէրիլէր, Խաբան-
եաւա կլէթ մէթ իւղը, լիմանմըղտա
լէնկէրէնաղ օլալար :

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ

Իվրըրուլ 26 հոկտ.

Միտ, Գ. Օր Բամուզու 8 1/4 58
Տօրաւ էյի ճին 5 1/4 58
Պու կլէթիլ սաթը 12,000 պալա
Բիտալա ուղիւրէն

ՍԱՐՐՍՖԻԷ

Հունիս, 26 հոկտ.

Էնհամը Ումուսի աղալարը 45 7/8
» » գալաւորը 45 5/4
69 » 54 5/4 53
71 » 64 1/2 55
Պան տիւթլէր (Միլլէթ) 33 5/4 34 1/4
Ինկիլթ զօնալար 92 5/4 78

ԳԱՆԱԹԱՐ ԲԻՍԱՍԱՐ

Էնհամը 14 հոկտ. աղալար 49 7/8
» 18 հոկտ. սալալա աղալար 49-51

» Էն Էիւթսէթ	49-55
» Էն աղալը	49-51
» Սաթ 7	49-55
Խիթիլաղ 1883 ին	545
» 1885	549
» 1889	275
» 1872	85 12
» 1875	261

Քրէտի ժէնէրալ	11 26
Սոսիթէթ ժէնէրալ ազաիօնլարը	7 25
Սոսիթէթ Օթօման	4-36
Սոսիթէթ պանգապը ազաիօնլարը	3-26
Պանգ Գօմէրսիալ	-000
» Վէրտիլ	-
» Սոսիթէթ Օսթրո թիւրք	-
Շուլէնտըթիթ սէհիֆէրի	128
Ֆրանկայ հիստէլէրի	475
Քրէտի շէնէրիլ ըսգօնթօ	52
Լօրիսմ մատնիլ ազաիօնլարը	71
Գուրօն սըօնթօսու փարա	-
Ագէ ֆայիլի	11-12
Բէթօր	-
Հէվալէսիլ	-6

ԳԱՄՊԻՈ ՖԻԵՍԹԵ

Ինկիլթ լիւրաթ	108 12 1/2
Ֆրանք	25 25

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻՍԱՍԱՐ

Ինկիլթ լիւրաթ	109 12
Ֆրանսալ ալթուսու	87-10
Բօլ	89-08
Գըրմիլ ալթուսու	81-20
Պէհալ մէճիլիլ ֆարգը	101-25
Մէթալ ֆարգը	105 00
Պաղըր	127-20
Պէշիլ	104-25
Գաւաթն գայմիսի գալիթ	6 64

ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ ԺԻԻԼ ՖԱՎՐԻ

ԲԱՄԱՍԱՐԻՆ ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ	ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ
ԲԱՄԱՍԱՐԻՆ ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ	ԲԱՄԱՍԱՐԻՆ ԲԱՆԱԹԱՐԻՆ

(Եր. Բ. Բ. 2646)

Աստուած ինչ անուն կուտայ առաջին
կնոջ. կը յայտարարէ որ նա մարդուն օգ-
նակաւ պիտի լինի : «Արասցալը դաւա օգ-
նակաւ ըստ դիւն» : Եւ կը յայտէ «Արու և
էղ արարաւ մարդն» : «Իրենն լեղուի աղ-
բատութեան պատճառաւ չէ որ միւսնոյն
բաւը դորձածութեան է այս երկրորդը կա-
կը բացատրուի համար : Այս, անոնք մի
են և երկու, և զիրեար կ'ամբողջացնեն ի-
րենց նմանութեանց մէջ. ամեն ոք կ'ըն-
դունի որ միւսնոյն կրթըր կ'ըզան, թէ
միւսնոյն հարապրենքն կը ձգուին, թէ
միւսնոյն ապաւորութեան ունին բարի և
չար դորձելու, և հետեալաբար, միւսնոյն
պատասխանատուութիւնը, այսինքն թէ
բացարձակապէս հաւատար են առաջի ար-
դարութեան և Աստուծոյ : Կինը՝ յետ Աս-
տուծոյ օրինաց ստուգանքներէ միայն ա-
նոր համար պատճառեցաւ որ կրնար այն
յանցանքն իւրեւրալի : Բայց ինչո՞ւ համար
իւր ամուսինն աւելի խիստ եղաւ իւր
պատիւը : Յարգելով ամեն հաւատք, և
չուղիւղ սակայն իմ բանականութեան հը-
րոժարիլ, չեմ դատեր այս անողբելի
խտութիւնը. միայն իրողութիւնը կը
հաստատուի : Աստուած ըսաւ անոր. «պի-
տի բարեկամներ ըլլալ ցաւերդ, ցաւով պիտի
ծնանիս ըստ որդիքն» : Զուտ ամուսնոյր իւ-
րանութեան տակ պիտի ըլլաս և նա պիտի
տիրէ քու վրայդ : Միթէ հակասութիւն
չկայ այս վճռոյն և արարչութեան գործին
հետեւող սղորդներն մէջ տեղ : Այս սոս-
կալի նկովը, վէճ և թէ անոր ծագումը
նայինք, իսկ ամուսինիլ, և թէ նորա ցա-
ւալի հետեւութիւններն նկատողութեան
առեւտը, կը ծանրանայ տակաւին այսօր
կնոջ վերադարձը : Ի վերջոյ՝ մ'է
նա, չեմ ըսեր այս խօսքին, չեմ ուղիւր զայն
ամբաստանել. բայց անոր մեր հանրական
բարոյց վրայ գործած խորին աղքեցու-
թեան : Կրկնայ այն և ընթացած չէ հակառակ
ամենին վէճ և աղղու բողբոքներու, այն է
կնոջ շնորհայ, օրինաւոր հրապարակեց և ցա-
ւոյ բողբոքներն : Պէտք է որ փիլիսոփայու-
թեան և բանականութեան լոյսերն թա-
փայլեն : Միշտ մեր ընտանեկան յարկաց
մէջ, սովորեցնելու համար մեզ թէ սխալ
համոզող գայեր եմք, և թողուլ տարւա մեզ

հին մոլորութիւններ :

Սակայն մեծ սխալ մը կը լինէր եթէ աղ-
րէթէ հին աշխարհն ընդունած է միշտ
կանանց ստորնութեան այս բացարձակ օ-
րէնքը, որ տակաւին ցայսօր Ասիոյ և Աֆ-
րիկէի մէջ ընդունաւ ընկերութեան հիմն
է : Հին եղիպտոսի օրէնքներն չէին ներք
ամուսնեկեան իրենց կնոջ ոչ անձին և ոչ
իսկ ընչից վրայ իրաւասութիւն ունենալ :
Բարձր ընկերութիւնը, նոյն իսկ ֆրիստո-
սէ առաջ կնոջ վիճակին մէջ մի անկախու-
թեան դրոյմը կը կրեն : Իրենք կը կա-
նայք գրեթէ ազատ էին. իրենք կը կա-
նալարէին իրենց տան մէջ, և մեծ հան-
ճարներու նշանաւոր օրինակներ ունինք,
որ իւրեանց տան մէջ իրենց կնոջ լիա-
նութեան տանիլ հարկադրուած են : Այն
մեծ փիլիսոփայն որ ընկնեցաւ իւր թշնա-
միներուն աններողութեան առաջ, Սոկ-
րատ, մեզ պիտի ըսէր, եթէ կարելի ըլ-
լար զմեռեալս հարցանել, թէ միւսնոյն
նուաղ դառն եղաւ իրեն քան իւր վէս ա-
մուսնոյն հետ ունեցած ինչ ինչ տեսարան-
ներն :

Աթէնքի մէջ վարձակ կանայք իւրեանց
գեղեցկութեան, իւրեանց հրապուրիցն ու-
խելքին շնորհիւ գերադոյն ազդեցու-
թիւն մը ձեռք բերած էին : Զեմ խօսքի
թաղուհեաց վերայ. հաւանական է որ
այն կիներն՝ որ կը թագաւորեն իրենց ե-
տե այս մ'ուշէն որ իրենց տեղը կը կա-
նալարէր : Իսկ վարձակը գործաւորաց բա-
նասեղծից և պետական մարդոց վրայ
գերիշխանութիւն մի գործ կը զնէին որ
իրենց մտաւոր մշակութեան արդիւնքն էր :
Նոյն լաւագոյն ներկայացուցիչը կրնայ
սեպուրի Սոկրատէս, խորհրդատուն և բա-
րեկամունքն մեծին Պերիկլէսի որ հին ժա-
մանակաց մէջ երեցած ամենին երեւելի
պետական մարդն էր, որովհետեւ 40 տա-
րի կառավարեց Սթէնքի ժողովուրդը իւր
հարապրտութեան և առաքինութեանց
միակ հրապուրիւն :

Հոսիփոյն կիները խիստ դժնդակ լուծի-
մը եթէ արեւելի չէին, և իրօք բնաւ լուծ-
մը կրած չեն : Երբեք միւր որ կրնայ
Լիւրիսի և Վիլիքիլիայի օրինակաց պէս
օրինակներ ընծայել, որք նախաձեռնար հա-
մարեցին մեռելի քան սղորդուի. այս ժողո-
վուրդն իրողաց միշտ յարգելի գիւնացու-
նալի ի Հաւմ ամուսնութիւնը լուծմը միւս-
թիւն մ'էր, կինը կը մեծցնէր իւր որդիքն
և իւր ամուսնոյն օգտակար խորհուրդներ
կուտայր, երեւին իսկ քիչ չափաւորու-
թեամբ : Դեմն կուտոն չէր ըսէր : Այլուր
արդ կը հրամայեն իւրեանց կանանց առեւտ
մեր կանայք մեզ կը հրամայեն «Այս բանս
չեմ կարծեր որ իրաց ընթացքին վրայ դէ-
ազդեցութիւն մ'ըրած լինի. և եթէ Հոս-
մայի ժողովուրդեան հասարակապետութեան
առեւտն ունեցած ետանդն ուղադրութեան
ստեղծի, պէտք է խոտովանիլ որ կիները
անոր մէջ մատ մ'ունեցած են, թէ իրենք
ալ բարոյական մեծութիւն մ'ունեցեր են :

Հոսիփոյն կիներ, այն ժամանակին,
այնպիսի գոտարակալութիւն մը կընդունէր
զոր մեր աղջիկներն խիստ զիւրաւ չենք
կրնար պահանջել : Երկու սեւերն խա-
նուած էին միւսնոյն դաստիարակաց քով.
և այս գէշ հետեւութիւն մի չունէր : Օրի-
նորք այսպէս մեծնալով՝ արժանաւոր հար-
սեր կը լինէին անոնք՝ որք ամենին խիստ
աշխատութեանց և մեծ զոհողութեանց
գոտարակալաւ կը գտնուէին երբեմն : Պ.
Պոսիէ, նշանաւոր գործի մը մէջ, խիստ
հետաքրքրական և մանրամասն տեղեկու-
թիւններ տուած է ի Հոսիփ կնոջ դաստի-
արակութեան և բարոյական կացութեան
վրայ : Միշտ հարաւատ տանց մէջ, աղ-
ջիկներն իրենց եղբոր պէս ուսում կընդու-
նէին, միւսնոյն գրքերը կը սովորէին և միւ-
նոյն դասեր կ'առնէին, անտուհմ ժողո-
վուրդեան դասակներն հասարակաց դպրոց-
ներն կը յաճախէին, մանչ և աղջիկ միան-
գամայն, ինչպէս որ այսօր Ամերիկայի մէջ
սովորութիւն է : Այսպէս անոնք ոչ միայն
միւսնոյն հետեւութիւնները պիտի ստանային,
բայց նաեւ նման հանդամներն : Պիլ-
տալըս կրնայ իրենց համար՝ որ Պոմ-
պիլի կիներէ՝ թէ գրագէտ էր, քնար
կածէր և կրնար ունիւղիլ լինիլ օգտու-
ներկրապետութեան վրայ խիստ գիտնական
ճասերու :

Գիտցած էր սակայն դերմ մնալ խա-
տակութեան թէրութիւններէն և չափա-
ղանցութիւններէն, և սակայն չեմ կարծեր

որ Մօլիէրի քիչ մը հաւաք կամ ծաւալ-
եցաւ տեսած ըլլայ :

Վերջերը կնոջ տղապետութիւնը աւելի
մեծցաւ : Նշանաւոր հոկտորներու դասե-
րուն կը հետեւէին և ֆորօմի վիճարանու-
թեանց ներկայ կը լինէին : Այսպէս թէ
այս սովորութիւններն բարոյց կորուստն է-
ին և թէ քիչ ժամանակին պիտի տեսնուէր
որ հասարակապետութիւնը պիտի անհե-
տանար. հասարակապետութիւնը կորուս-
ւած, ճամբարէ, բայց որովհետեւ չէր կրնար փո-
կուիլ : Կործանեցաւ նա անիրաւութեան
ստացեալ հարստութեանց, հողիներուն
ստրկութեան բեռան տակ և հարուստ ըն-
տանիքներու իրենց մէջ ստորիններուն վրայ
տիրապետելուն պատճառաւ : Նորա ան-
կուսը կանանց մտաւորական մշակութեան
վերադարձը գրապարտութիւն մ'է անարժան
այնպիսի ժողովուրդեան մը՝ որ երջանկու-
թիւնն ունի ցոյց տալու ի սկիզբն և ի
վերջ իւր պատմութեան կանանց անձնու-
րութիւններ որ մինչ ի գիւցապետութիւն
բարձրացան : Զեմ կարծեր որ տղէտ մ'ե-
ղած լինի այն վէճ Հոսիփոյն որ ինքզինք
կ'սպաննէր ոգեվար տեսնելով իւր ամուս-
նին այլ ևս անոր վրայ չապրելու համար,
և այն կիներն չառնէր որք իւրեանց հա-
ւատքէն չհրաժարելու համար, յանձն ա-
ռին մարտիրոսութիւնը, ամենին բարձր
ընկերութեան չէին վերաբերէր և չէին
ընդունած հետեւաբար այն մտաւորական
մշակութիւնը՝ զոր այնպէս յանդիմանի կը
դրապարտեն :

Անցնիմ ֆրանկաց և Գերմանաց : Ստի-
ուած եմ չ'ընդունել հաշտաւոր պատմա-
գրի մը գովեստը, որ կը պնդէ թէ կի-
ները Գերմանաց մէջ առանձնաւորապէս
զիրք մ'ունէին, որովհետեւ անոնցմէ կը
կազմուէր քրիստոնէականութիւնը, որ Արմո-
րիքի անտառաց մէջ պատուանք կուտա-
յին՝ Գերմանի Վիլիլային պատգամաց չափ
յարգել իւր ապացոյց Գերմաններու իւր-
եանց կիները իրեն գերադոյն կանանց նը-
կատելուն, կը պատմեն թէ երբ Աննիսիալ
Ալպիան լեւներէն անցնիլ հարկեցաւ, լիւ-
զիւրացիք ժողովեցին իւրեանց կիներն ա-
նոնց հարցնելու համար թէ հարկ է կու-
քեղոնացուց ճապոյց տալ : Իրենց խորհուր-
դը, կ'ըսեն, այս եղաւ թէ պէտք է դէմ
կենալ նոյն : Ինչ որ ճամբարիս է, այն է թէ
այսու կարեւորագոյն անցնելու ետ ինչպիսի
կիր այս ներկային քով գնէք այս ժո-
ղովուրդը սովորութիւնները, կը տեսնուի
որ ամուսին մը բացարձակ տէր իւր կը-
նոջ բախտին, և թէ երբ սա անհաւա-
տարիմ ըլլար, զայն մերկ իւր մը վրայ
կը կառէր և կը պտոցնէր բոլոր աւանին
մէջ՝ ամբարիս ծաղու քրքիւններուն նշաւակ
ընելով դնա :

ԺՈՒՂԱ ՅԱՐԱՐ

(Եր. Բ. Բ. 2646)
ԻՍԿԱՆԻՅԱ ՅԱՎԱԲԵԱՆ
Ապաւորութիւն
Աղապատ վարձարանի

(Ն. Է. Բ. Բ. 2646)

Արմանեա զաղէթալարընտա օ-
գուստուղունանցըրէն, Խաբանաւաւա
վուգու պուլմադ տա օլան մուհարէպէ-
տէն, Բրուսիա ումարը խարիճիէ նէ-
ղաթլէրինէ մուհաւաւալ սուրէթտէ մա-
լիւմաթ վէրիլմէթ իւղը պու քէրէ
Խաբանեա ճիւմհարիլէթլին օլաու
մէրքէլինէ պիր զապիթ իրաւ օլու-
նաճաղը վէ պու մէմուրիլէթէ, մու-
գատտէմա խիթա տէֆէրինտէ մէվճուս
պուլունան Բրուսիա ասքէրի զապիթ ա-
նընտան միլաղիմ ըթթօմ նամ զաթ
թային խիթէճէյի անալընընը տըր :

Արմանեա տէվլէթլինին, Խաբանեա
տէվալիլինտէ պուլունան տօնամամար
թարաֆընտան պու քէրէ Գարիլիթլէ-
րէ պիր չօդ Գըրիւր թօրու իլէ 30 պին
ֆիլէնք վիրիլալիլ զաղէթալարտա կէօ-
րիլմիւշ տիր :

Վերջիլ Գա ճիւմհարու ըէյիլի ժէ-
նէրալ կըրանթ, չիմուրէ գատար իրի
տէֆա ըլիւսալթէ ինթիլիապ օլուն-
տուղու հալտէ, պու քէրէ միւստէթի
մէմուրիլէթլինին խիթամի եաղալընը
օլմաղա, միւ չարիլէյհին ենիտէն ին-

